

V.Z.W. LA STRADA

Jaarverslag 2009

Voorstelling.

Het steunpunt thuislozenzorg Brussel "La Strada"¹ is een v.z.w. in het leven geroepen op initiatief van de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en is door haar betoelaagd.

De raad van bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van de sector en uit vertegenwoordigers van regionale, ministeriële kabinetten. Ten gevolge van de laatste regionale verkiezingen, werden de samenstelling van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering gewijzigd. De raad wordt nu voorgezeten door Luc Notredame. Martine Motteux, van het kabinet Grouwels, is ondervoorzitter en Christine Vanhessen, van de AMA (Association des Maisons d'Accueil) is penningmeester en secretaris. De andere bestuursleden zijn Sophie Berlaïmont voor het kabinet Kir, Ría Willem van de vzw Open Deur voor de Bico-Federatie, en Edwin Vanhollebeke van het CAW Archipel voor het Regio-Overleg.

Het team bestaat uit 3,2 VTE, + 1 voor justitieel welzijnswerk. Anne Herscovici was directrice tot in juli: moment waarop ze verkozen werd voor het Brussels Parlement en La Strada verlaten heeft. Laurent Van Hoorebeke, adjunct-directeur heeft haar functie ad-interim overgenomen tot op het einde van het jaar. Michel Vande Veegaete is verantwoordelijk voor het registratiesysteem en de website, terwijl Jean-Louis Linchamps, die David Giannoni vervangt, verantwoordelijk is voor de 'Spreekruimten'. Gezien het team gedurende het tweede semester maar over één voltijdse kracht beschikte (in plaats van 2), werd Martin Wagener gevraagd om tijdelijk en deeltijds het team te versterken. Hij heeft zich hierbij vnl. toegelegd op het herwerken van het plan « Thuisloos? Waarheen? ». Florence Dufaux is coördinatrice van het Justitieel Welzijnswerk sinds juli. Verder hebben we eveneens kunnen rekenen op twee stagiairs: Quentin Dardenne heeft onderzoek verricht naar niet erkende onthaalhuizen terwijl Liz Goergen heeft meegewerkt aan de spreekruimtes.

Oorsprong.

Een studie van de U.L.B. (Andrea Rea) uitgevoerd in opdracht van de G.G.C. over de problematiek van de thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kwam in 2001 tot de conclusie dat het noodzakelijk was het Gewest een instrument in handen te geven om de verscheidene betrokkenen in staat te stellen in vertrouwen samen te werken, over de grenzen heen van institutionele, taalkundige en filosofische breuklijnen. De studie stelde te dien einde voor een referentiecentrum op te richten, voor

¹ « de straat » of « de weg » in het Italiaans, refereert naar de gelijknamige webstek die gelinkt was aan de « Espaces de parole » of « Spreekruimten » waar thuislozen samenkwamen sinds 2002.

de Brusselse thuislozensector, onder meer belast met het inrichten van overleg tussen de sociale actoren.

Na een jarenlang debat kwam er een akkoord uit de bus waarbij samenwerking tussen Brusselse, politieke entiteiten tot stand kwam, voor de oprichting, enerzijds van een Steunpunt en anderzijds van een openbare dienst, opgericht overeenkomstig hoofdstuk XII van de organieke wet over de O.C.M.W. Het gaat hier om de twee instrumenten van het actieplan voor een Brusselse politiek inzake hulp aan thuislozen, uitgestippeld door het Verenigd College.

Onze opdrachten.

Het Steunpunt is een vzw en kreeg de naam *La Strada*. Het werd gemandateerd om meer coherentie te bewerkstelligen binnen de gediversifieerde sector van de thuislozenzorg en om de samenhang met andere sectoren (gezondheid, huisvesting, tewerkstelling, enz.) te bevorderen. Deze is nodig om een beleid te kunnen voeren, gericht op preventie en duurzame integratie. Hiervoor is een fijnere kennis van de verschillende thuislozenpopulaties en van hun parcours onontbeerlijk. Straatbewoners hebben een plaats binnen het Steunpunt via hun « spreekruimten » die opgenomen werden binnen *La Strada*.

In de beleidsnota thuislozenzorg van het Verenigd College, die terug te vinden is op de website, wordt het actieplan uiteengezet waarin onder meer de 5 opdrachten van het Steunpunt worden opgesomd:

- beleidsadvisering en -evaluatie; de afstemming van het beleid inzake thuislozenzorg;
- observatorium: ontwikkeling van een centrale registratie en de verzameling, verwerking en presentatie van gegevens in een jaarverslag; centraal informatiepunt voor de cliënten, voor de openbare en private diensten en voorzieningen binnen en buiten de thuislozenzorg en voor de overheden;
- de organisatie en logistieke ondersteuning van het overlegcomité thuislozenzorg, dat op een nieuwe leest wordt geschoeid; de organisatie en logistieke ondersteuning van thematische werkgroepen, ondermeer rond huisvesting, geestelijke gezondheidszorg, mensen zonder papieren, opvang van thuislozen in de ziekenhuizen;
- De organisatie van « Spreekruimtes »;
- uitwisseling van praktijkervaring, methodiek- en projectontwikkeling

In 2009 werd er, in uitvoering van het strategisch plan van 3 juli 2008, een zesde opdracht aan toegevoegd : de coördinatie van het justitieel welzijnswerk. De structuur van dit jaarverslag is opgebouwd rond deze 6 objectieven.

Naar een efficiënter beleid inzake thuislozenzorg

Waar gaat het over?

Deze fundamentele opdracht berust in grote mate op onze andere opdrachten die er als het ware de instrumenten voor zijn : de registratie voor een betere beleidsplanning ; het overleg en zijn werkgroepen om praktijken te kunnen confronteren en om aanbevelingen te kunnen maken naar het beleid toe ; de spreekruimten als middel om de belanghebbenden zelf aan het woord te laten en hun stem over te kunnen brengen ; kennisuitwisseling om het denkmateriaal aan te leveren en om samen met alle betrokken actoren het beleid van morgen uit te tekenen.

Wat hebben wij verwezenlijkt?

Elementen die een bijdrage leveren tot het politieke debat en enkele aanbevelingen die we graag overnemen zijn in verschillende delen van het verslag terug te vinden.

Als concreet voorbeeld van de mogelijke rol die de onze kan zijn inzake beleidsondersteuning, kunnen we de bedelaarsproblematiek bij de MIVB aangeven. Geïnspireerd door haar Franse collega's van de RATP, testte de MIVB in 2009 een boodschap dat via luidsprekers in de metrostations werd verspreid en waarin de reizigers opgeroepen werden om bedelaars niet te helpen. Deze campagne zorgde voor wat heisa in de media en op Brussels politiek niveau. Het Steunpunt werd dan ook samen met organisaties van het werkveld en andere actoren uitgenodigd om hun standpunt terzake te komen verdedigen door de commissie sociale zaken van het Brussels Parlement. We hebben hierbij het tegenvoorbeeld aangegeven van de NMBS met wie er nu toch ook samen met de sector gezocht wordt naar oplossingen voor mensen die er overlast veroorzaken maar waar men zich ondertussen ook bewust van is dat een puur repressieve aanpak niet werkt met mensen die niets te verliezen hebben.

Onze pistes voor 2010

2008 en 2009 werd vooral materiaal verzameld waarvan de vruchten vanaf 2010 geplukt zullen kunnen worden : de eerste kwantitatieve gegevens (buiten de eerste thuislozentelling die we reeds in 2008 organiseerden) ; besluiten onder de vorm van aanbevelingen van de eerste werkgroepen ; analyse van de inhoud van de discussies die plaatsvonden binnen het kader van de Spreekruimten ; conclusies getrokken uit de verschillende projecten die we opvolgen. Deze verschillende pistes komen in verschillende delen van het verslag aan bod.

Waar gaat het over?

De sector van de thuislozenzorg stelt een brede waaier voor van diensten en diverse werkmethodes: onthaalhuizen, begeleid wonen, crisis en dringende opvang, straathoekwerk, dagopvang, enz... Niet enkel de diensten en projecten zijn talrijk, zo ook zijn de voogdijoverheden in Brussel, gezien het gaat om vier overheden: de drie gemeenschapscommissies - de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franstalige gemeenschapscommissie (COCOF), de Vlaamse gemeenschapscommissie (V.G.C.) - en de Vlaamse gemeenschap, welke deze diensten betoelagen op basis van drie verscheiden wetgevingen.

In de huidige stand van zaken, zijn de beschikbare gegevens onvergelijkbaar, onvolledig en gefragmenteerd, naar het imago van de ingewikkeldheid van het institutionele Brussel. Inlichtingen worden al of niet ingezameld, overeenkomstig diverse modaliteiten en criteria, in functie van de eisen gesteld door de voogdijoverheden, voor zover die er al hebben.

Inzameling met niet altijd de geschikte informatica infrastructuur en waarschijnlijk met uiteenlopende overtuiging omtrent het nut van zulk werk. Werk dat er des te zwaarder uitziet, daar men niet weet of de inlichtingen zullen aangewend worden, noch waartoe ze zullen aangewend worden. Om te beschikken over passende en vergelijkbare gegevens, welke zin geven aan het statistisch werk, dat door elke instelling van zijn kant verricht wordt, is het nu noodzakelijk de informatie te harmoniseren, los van het soort opvang dat geboden wordt of van de voogdijoverheid.

De diensten welke de gegevens verzamelen zullen ook betrokken moeten worden bij de interpretatie ervan. De GGC heeft nog geen enkele vereiste inzake registratie, hetgeen niet belet dat sommige diensten statistisch materiaal voorstellen in hun jaarverslagen. De gesubsidieerde diensten van de COCOF moeten gegevens verzamelen volgens een nauwkeurig stamien, maar dat tot op heden aanleiding gaf tot verschillende interpretaties van trouwens beperkte informatie (de AMA heeft deze problematiek ten gronde aangepakt in 2008). Na een werk van lange adem, aangevat in 2001, heeft het Steunpunt Algemeen Welszijnswerk in 2005 een registratiesysteem van gebruikers van het geheel van de diensten welke ervan afhangen op punt gesteld.

Wat hebben wij verwezenlijkt?

Nadat we vorig jaar een overzicht van de bestaande registraties door de verschillende diensten en federaties in België en in Europa hadden gemaakt, hebben we een lijst van

variabelen opgesteld die door alle thuislozendiensten in het Brussels Gewest zouden verzameld kunnen worden.

Voor de bi-communautaire diensten, welke nog niet beschikken over een gezamenlijk registratiesysteem, hebben we in samenwerking met hun federatie, de variabelen vastgelegd die reeds door andere diensten worden geregistreerd en die de bi-communautairen eveneens bereid zijn om in te winnen. Op basis hiervan werd dan ook de eerste versie ontwikkeld van een éénvoudig en aantrekkelijk on-line registratiesysteem.

Verder organiseerden we in 2008, in samenwerking met de gehele Brusselse sector, een eerste thuislozentelling. Deze « nultelling » is één van de instrumenten die we ter beschikking stellen om de situatie op het terrein beter in te schatten. De resultaten van deze Brusselse telling die begin 2009 bekend gemaakt werden op een persconferentie, georganiseerd door de ministers Smet en Huytbroeck, wekten ook interesse bij collega's in Charleroi en Gent. Bij deze laatste mochten we trouwens de gebruikte methode en resultaten voorstellen op hun thuislozenoverleg. De informatie werd overgenomen door de meeste nationale media en in de meer gespecialiseerde media: Feantsa, Alter Echos, Guide Social, ... Vanuit Parijs werden we, door vorsers belast met het organiseren van een telling in Frankrijk, bevraagd i.v.m. de thuislozentelling die we eind 2008 in Brussel georganiseerd hadden. In de Revue de l'Observatoire hebben we ook een artikel gepubliceerd.

Onze pijltes voor 2010

Begin 2010 zal dit systeem bij alle bi-communautaire onthaalhuizen geïnstalleerd worden zodat ze deze variabelen zullen kunnen invoeren. Een korte opleiding zal gegeven worden om hen te leren ermee om te springen. Die gegevens zullen dan vergeleken en opgeteld kunnen worden met die verzameld door de instellingen die in Brussel afhangen van de Cocof en de VG. Om ook toegang te kunnen krijgen tot deze gegevens werd een aanvraag gedaan bij AMA en het SAW.

Indien de Nederlandstalige en Franstalige partners instemmen om hun gegevens ter beschikking te stellen van het Steunpunt, zullen we voor het eerst in staat zijn om cijfers te kunnen voorleggen voor het gehele Gewest.

In 2010 willen we ook een tweede gelijkaardige telling organiseren en de resultaten ervan dan gaan vergelijken met die van de nultelling.

Waar gaat het over?

2009 zag het einde van het Overlegcomité thuislozenzorg zoals het bestond sinds 1994. Sedert enkele jaren, waren de deelnemers de mening toegedaan dat - om diverse redenen - dit Comité haar objectief niet meer bereikte en dat een herorganisatie zich opdrong, zoals voorop gesteld in het onderzoek van ULB in 2001. Het Steunpunt Thuislozenzorg Brussel werd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie gemachtigd om deze herorganisatie te bewerkstelligen.

Wat hebben wij verwezenlijkt?

Onze voorstellen betreffende de herorganisatie van het Overleg, werden opgenomen in een Ministerieel Besluit in mei 2009. Het Steunpunt heeft alle vroegere en toekomstige leden van het Overleg uitgenodigd om, op een overgangsvergadering, deel te nemen aan een gestructureerde brainstorming waarop de recurrente problemen, eigen aan alle deelnemers, in hoofdcategorieën werden opgedeeld.

In november kwam dan het nieuwe Overleg voor de eerste keer samen. De grote principes die aan de basis lagen van de herorganisatie werden er nog eens uitgelegd: een grotere plaats voor de publieke actoren, het opnemen van nieuwe actoren, van buiten de thuislozensector en de wil om meer op in- en uitgaande stromen te werken.

Verder werd er de beslissing genomen om specifieke werkgroepen op te starten of op te volgen rond beter afgebakende thematieken: niet erkende onthaalinitiatieven; samenwerking tussen thuislozensector en sector mensen met een handicap; thuislozen in de stations; VIBH; hospitalisatie van thuislozen; ... Deze werkgroepen zullen rapporteren op het Overleg dat om de twee maand samenkomt. Op termijn moeten nieuwe werkgroepen worden opgericht die idealiter ook focussen op ingaande en uitgaande stromen en de intersectorale samenwerking.

Werkgroep "niet erkende tehuizen"

Er bestaat in Brussel een reeks van niet erkende onthaalinitiatieven waarop verscheidene thuislozen, diensten en verenigingen beroep doen.

Een werkgroep waar we op uitgenodigd werden en die achteraf ook opgenomen werd als een officiële werkgroep binnen het Brussels Overleg Thuislozenzorg buigt zich al sinds vorig jaar over dit onderwerp. Een aantal initiatieven werden bezocht en er werd gezocht naar mogelijke werkplaatjes waarbij 2 extreme standpunten best gemeden werden: alles reglementeren met het risico dat vele initiatieven dan veel

minder toegankelijk zouden worden of zouden moeten sluiten, enerzijds en alles zonder enige vorm van controle laten en dus mensonwaardige situaties en uitbuiting toelaten, anderzijds. Een eerste ronde tafel, georganiseerd door de SMES, toonde aan dat er wel degelijk veel interesse voor het onderwerp bestaat; dat de praktijken en standpunten soms ver uit elkaar liggen maar dat dialoog blijikbaar mogelijk en ook wenselijk is.

Om een beter beeld te krijgen van de verschillen en gelijkenissen tussen al deze initiatieven hebben we een stagiair gevraagd om alle bekende initiatieven af te lopen en een aantal objectieerbare basisgegevens te verzamelen. Dit materiaal dient mede als basis bij de voorbereiding van een tweede studiedag over het onderwerp, dat volgend jaar zou moeten doorgaan. Verder hebben 2 mensen van de werkgroep (iemand van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en iemand van Famí-Home) zich opgegeven om ook informatie bij de (ex-)cliënten van deze structuren te verzamelen, o.m. door de vraag te stellen aan mensen die naar de Spreekruimten komen. Dit materiaal zal door het Observatorium ook gebruikt worden voor het volgende Brussels armoederapport.

Werkgroep "Bruggenbouwer": Thuisloze mensen met een handicap

Om thuisloosheid preventief aan te pakken, moet er nagedacht worden over hoe te voorkomen dat personen op straat terecht komen (binnenkomende stromen) en over de wijze om het van de straat te geraken te vergemakkelijken (uitgaande stromen). Om op doeltreffende wijze te werken omtrent deze onderwerpen, dient men samen te werken met andere sectoren zoals de woonsector, de (geestelijke) gezondheidszorg, de gevangenis, enz... Een mooi voorbeeld hiervan is het project « Bruggenbouwer » dat door de VGC werd goedgekeurd en dat mogelijk maakte dat iemand uit de sector mensen met een handicap tijdelijk werd vrijgesteld om de samenwerking met de thuislozensector te versterken.

Dit project is nog volop aan de gang maar er is duidelijk interesse vanuit de twee sectoren om elkaar beter te leren kennen en te werken aan complementariteit. Maar het gaat verder dan louter informatieuitwisseling en vorming. Ook individuele vragen van teams en individuele gevallen worden hierdoor gemakkelijker samen aangepakt en zorgen ervoor dat de hulpverlening beter verloopt.

La Strada verzorgt de link met de thuislozensector door actief deel te nemen aan de 'experimentele groep' en de begeleidende 'kleine groep'. De actieve deelname aan dit project zorgde er o.m. voor dat we uitgenodigd werden om de Brusselse thuislozensector voor te stellen aan het volledig team van een dienst begeleid wonen uit de sector mensen met een handicap.

Onze pijltes voor 2010

In 2010 moet de nieuwe formule van het Overleg thuislozenzorg op kruissnelheid geraken zodanig dat het , la Concertation « nouvelle formule » devra atteindre son rygeleidelijk aan een nuttig instrument wordt zowel voor de deelnemers alsook voor de hulpverleners en de cliënten die ze vertegenwoordigen.

De nieuwe structuur bestaat op papier en in de praktijk maar er is nog een lange weg te gaan vooraleer deze ook de nodige erkenning krijgt. Hiervoor zal veel energie gestopt moeten worden in de werkgroepen. Deze zullen voorstellen moeten produceren die als interessante basis kunnen beschouwd worden voor alle besturen, diensten en organisaties belast met de materies waarop ze betrekking hebben.

Met betrekking tot specifieke doelgroepen die bijzonder talrijk zijn, te weten de asielzoekers, de mensen zonder papieren en de psychiatrische patiënten, is het belangrijk het debat steeds te linken aan de uitgaande stromen en deze van de preventie.

De opgerichte werkgroepen zullen hun werkzaamheden verderzetten tot ze aanbevelingen kunnen produceren, terwijl de oprichting van andere werkgroepen zal voorgesteld worden. Het behoort ons niet toe om ons hierover reeds uit te spreken aangezien dit afhangt van de dynamica binnen het Overleg.

Waar gaat het over?

Dit project zag het licht als rechteerks gevolg van één van de voorstellen uit het eindverslag van de studie verwezenlijkt door de "Germe - U.L.B." onder leiding van Prof. Andrea Rea in opdracht van de G.G.C. (Gemeenschappelijke, Gemeenschapscommissie) over de "problematiek van de thuislozen in het Brussels, Hoofdstedelijk Gewest" (2000): « À l'initiative de la COCOM, un Forum des usagers devrait être installé, à l'instar du Forum créé par le Ministre E. Tomas pour les sans-emploi à Bruxelles. Bien sûr les caractéristiques du public rendent très difficile l'organisation de cet espace de discussion et pourtant il est fondamental. Les pouvoirs publics doivent pouvoir rendre aux usagers le pouvoir de parole quant aux politiques publiques dont ils bénéficient. Pour le rendre viable, ce Forum devrait être installé au début avec l'aide de tiers, travailleurs sociaux ou acteurs volontaires. ».

Opgestart in 2002, in de schoot van het nachtasiel "Hoeksteen", ontwikkelt de aktiviteit van de "Spreekruimten" zich voortaan in de schoot van *La Strada*. In 2008, hebben we deze opdracht geërfd.

Het doel van de Spreekruimten is evenzeer plaatsen te scheppen voor de expressie van de minst bedeeden als plaatsen te zijn voor de uitwisseling van informatie tussen het doelpubliek, de werkers, de instellingen of de overheid; evenzeer de communicatie te verbeteren tussen de instellingen in het algemeen en het beoogde publiek. Met, op termijn, het idee om het doelpubliek te laten deelnemen aan het beslissingsproces dat hen in de eerste plaats aanbelangt, alsook het in leven roepen van positieve beelden van dit publiek; Ook, het tot stand brengen van een echt netwerk van Spreekruimten, aanwezig in de diverse strukturen van de thuislozenzorg; het bevorderen van de uitdrukkingmogelijkheden van de thuislozen, onder de meest diverse vormen (daarin inbegrepen: de culturele en artistieke), mede dankzij een breder draagvlak bij de hulpverleners uit de sector.

Personen die als thuisloos worden bestempeld hebben een expertise waarop hulpverleningsprocessen moeten steunen. Deze denkwijze moet betrekking hebben zowel op individuele hulpverlening als op openbare beleidsprincipes.

Ondanks barre levensomstandigheden dienen thuislozen nog steeds als mensen te worden beschouwd die over eigen capaciteiten beschikken. Het bewoorden, in het kader van de spreekruimten, laat het toe om de eigen onmiddellijke situatie vanop een zekere afstand te bekijken. Het uitwisselen tussen lotgenoten is niet enkel interessant voor het informatieve luik maar valoriseert ook het feit dat men de andere en zichzelf helpt.

Wat hebben wij verwezenlijkt?

Toen La Strada het organiseren van spreekruimten als taak overnam, werd aan David Giannoni voorgesteld om zijn werk gewoon verder te zetten met een nieuwe werkgever. David heeft deze functie tot eind juni 2009 uitgeoefend om dan La Strada te verlaten en zijn loopbaan te heroriënteren.

Op 1 september werd Jean-Louis Linchamps, die al lang in de sector en de spreekruimten meedraaide, aangeworven om David op te volgen en voor een frisse wind te zorgen voor de spreekruimten.

Tussen september en december heeft hij 4 vergaderingen kunnen organiseren. Twee daarvan (de eerste en de derde) vonden plaats in het kader van het uitwerken door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van een thematisch katern over thuislozen. Hiervoor waren we te gast bij *Jamais Sans Toit* met als thema « Mijn dagen, mijn nachten, hoe trek ik dagelijks mijn plan ? ». De tweede vergadering ging door bij *Nulle Part Ailleurs*. Het was de allereerste keer dat de spreekruimten op deze dienst werden uitgenodigd. De vraag die gesteld werd was « Spreken... en wat daarna ? » Dit thema werd gekozen omwille van het feit dat het om een eerste keer ging. De vierde vergadering ging door in de *consigne article 23*, met als thema « wanneer ik voor het eerst een dienst binnenstap... ».

Hulpverleners kunnen samen met mensen met wie ze in contact zijn naar de spreekruimten komen waar het samen praten in een fair kader kan gebeuren. De groep staat open en er wordt op gelet om niet te vervallen in valse individuele begeleidingen. Het is geen therapeutische ruimte maar neemt niet weg dat het zich investeren in een groep in se al als positief mag worden beschouwd.

De spreekruimte wenst in gesprek te treden met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld met het oog op een bredere communicatie. De spreekruimte wilt de beeldvorming over thuisloosheid mede beïnvloeden en laten evolueren naar een complexere voorstelling dan die van de « buitenslaper ».

Vanzelfsprekend heeft de spreekruimte ondertussen een zekere methodologie ontwikkeld : een uitnodiging, een gevarieerde samenstelling, een animator, een camera, een thema en een voorstellingsronde onder meer. Maar de spreekruimte wordt door de gasten en de diensten gevraagd om verder te gaan dan wat zich onmiddellijk afspeelt.

Een volledig overzicht van alle activiteiten is op aanvraag beschikbaar.

Onze pistes voor 2010

Een nieuwe referentiepersoon voor een project betekent ook een nieuwe insteek en aanpak. Jean-Louis heeft, op de paar maanden dat hij het roer heeft overgenomen, alvast bewezen dat hij het aantal spreekruimten kon opvoeren. Sinds het prille begin van de spreekruimten zijn er discussies geweest over hoe ze moesten georganiseerd worden en wat deze precies moesten betrachten: ombudsfunctie; uitlaatklep; militantenvergadering; therapeutisch moment; formuleren van beleidsvoorstellen ...

Wij blijven overtuigd dat er vooral ruimte moet zijn voor alle mensen die de energie opbrengen om er te komen spreken, terwijl ze dit dikwijls al lang niet meer gedaan hebben. Dat dit in se al een resultaat is. Wat niet betekent dat het niet meer kan zijn. In tegendeel. Om in de toekomst zoveel mogelijk rekening te houden met de vele, soms uiteenlopende, verwachtingen, zal er een begeleidingscomité worden opgesteld voor de spreekruimten.

We wensen een jaarlijkse programmatie vast te leggen om de spreekruimte zichtbaarder te maken, als een activiteit die verder reikt dan de drang om te praten « op het moment zelf » of over « wat zich de dag voordien heeft afgespeeld ». Dit om te pogen om een stuk los te geraken van de urgentie.

De publieke vergaderingen van de Spreekruimte zullen doorgaan op drie locaties. Een die zijn oorsprong vindt in het welzijnsveld dat als confessioneel wordt beschouwd (consigne article 23). Een die gelinkt wordt met de vrijzinnige hulpverlening (Jamais sans toit, die in een gebouw zit van de stad Brussel, waarvan de huur door het Brussels OCMW wordt betaald) en een locatie die valt onder het preventiebeleid van de gemeente Schaarbeek (met federale fondsen voor veiligheidscontracten). Deze laatste definieert zichzelf trouwens niet als een onderdeel van de thuislozenzorg. Het stamt af van het Rousseau project dat preventiewerk verricht bij prostituees. Deze dienst, gelegen op 50 meter van het Noordstation is strategisch ideaal gelegen om er de onderwerpen die ons bezig houden te kunnen bespreken.

Tot op heden waren onze contacten gericht op het individueel kennis maken en uitnodigen van hulpverleners op de publieke vergaderingen van de Spreekruimte.

Een objectief van het project bestaat erin de oprichting van eigen spreekruimten op te richten binnen bestaande opvanginitiatieven voor thuislozen. Zo hebben we contact gehad met hulverleners van Home Baudouin, Spullenhulp, Hoeksteen, Samusocial, de Meeting, Bij Ons, Foyer Georges Motte van het Leger des Heils en Talita. Met deze laatste, die een interessante ervaring heeft in dit domein, zal een initiatief worden genomen in de loop van volgend jaar.

Naast bekendmaking via de website, zal een « postkaart » uitgegeven worden om de spreekruimte zichtbaar te maken binnen de dagonthaalcentra. Hierop zal naast de datums van de (maandelijkse) vergaderingen ook een korte uitleg staan.

In 2010 wensen we systematisch een « nieuwsgierige buitenstaander » uit te nodigen. Hij/zij zal welkom zijn om met al zijn/haar zintuigen op te vangen wat er zich afspeelt. De nieuwsgierige komt meezitten in de groep en luistert. Op het einde van de vergadering wordt een laatste rondje gedaan over de sessie waarbij de nieuwsgierige het woord neemt. Achteraf is er een hapje en een drankje.

Deze gast wordt gevraagd om een tekstje van een 3-tal bladzijden te schrijven. Het kan van alles zijn : iets wat opgevallen is, ontgoocheld, geschokkeerd, een anecdoten, een stem, een geur, een ziekte, een dialoog, een afwezige waarover steeds gesproken wordt, een...

De teksten van de verschillende auteurs worden geleidelijk aan verzameld om later uitgegeven worden en zodoende een rol van tolk te vervullen waarbij het moeilijk uitdrukbaar leed van verscheurde levens een stuk verstaanbaar zou worden gemaakt.

Waar gaat het over?

Deze opdracht heeft tot doel netwerking te stimuleren door de verschillende actoren die actief zijn rond thuisloosheid alsook de belendende sectoren dichterbij elkaar te brengen. Dit gebeurt door informatie te verzamelen en te verspreiden, door alle hulpverleners materiaal aan te reiken om hun taak te vergemakkelijken, hen te laten ontdekken wat elders wordt gedaan en het denkproces te stimuleren. Soms wordt ons ook gevraagd om een coördinerende of bemiddelende rol te spelen bij het opvolgen van delicate situaties.

Om onze opdrachten te verwezenlijken zijn goede communicatiemiddelen uiteraard onontbeerlijk. Een betere kennis van de sector bij het doelpubliek, bij de hulpverleners maar ook bij andere actoren en het grote publiek zijn een belangrijk element in het verbeteren van (de toegankelijkheid van) de hulpverlening. Wij pogen om ertoe bij te dragen via een zo volledig mogelijk overzicht van vraag en aanbod.

Wat hebben wij verwezenlijkt?

▪ In verband met de opvang van asielzoekers en migranten

Voor de zoveelste keer heeft de Brusselse thuislozensector dit jaar te kampen gehad met een belangrijke toevloed van migranten en asielzoekers. Asielzoekers die zich bij Dienst vreemdelingenzaken en Fedasil moeten melden in Brussel, blijven dikwijls ook in de hoofdstad ronddolen omdat ze nergens anders naartoe kunnen. Uit onwetendheid, machteloosheid of gemakzucht sturen deze diensten geregeld mensen door naar de reeds overbevroegde thuislozenorganisaties die niet over de nodige opvangstructuren, personeel en financiële middelen om dit nieuw publiek eveneens op te vangen.

De onenigheid binnen de federale regering in een eerste fase en de crisis binnen Fedasil zelf in een latere fase hebben ervoor gezorgd dat honderden mensen, volwassenen, gezinnen, kinderen op straat terecht kwamen zonder enige vorm van opvang. Regelmatig kregen deze mensen die nochtans recht hadden op een menswaardig onthaal, ten einde raad, adressen van de thuislozensector toegestopt. Tevergeefs aangezien deze diensten al overbevroegd zijn, niet over de nodige infrastructuren en personeel beschikken. Hun aanwezigheid alleen al heeft voor extra-spanning gezorgd binnen privé- en openbare diensten die hun maximumcapaciteit meestal reeds overschreden hadden. Ernstige geweldproblemen hebben dan ook plaatsgevonden in de meeste dagonthaalcentra maar ook bij OCMW-diensten bvb.

Hulpkreten zijn via verschillende kanalen tot op het Steunpunt geraakt: bezorgde burgers, politieke mandatarissen, hopeloze hulpverleners; ontgoochelde politiemensen; ...

Veel mensen en gezinnen, waaronder zowel nieuwe asielzoekers als mensen zonder papieren, zochten in het begin van de winter onderdak in het Noordstation. Dit leidde tot mensonwaardige situaties die ook mediatische aandacht kregen. De politie- en veiligheidsdiensten zowel als de meeste hulpverleners uit de thuislozensector konden slechts hulpeloos toekijken en ervoor zorgen dat deze mensen over voldoende, voedsel en dekens zouden beschikken. Dat de treinstations in uitzonderlijke situaties (langdurig en hard vriesweer) uitzonderlijk hun deuren 's nachts openhouden is in se geen slechte zaak maar heeft geen zin wanneer dit niet in overleg gebeurt (bv de artificiële scheiding tussen CCN en Noordstation) en deel uitmaakt van een structureel plan, en riskeert ook een aanzuigeffect te creëren alsook dit soort opvang te banaliseren. Ter herinnering: jaren geleden werd opvang ook in een Brussels metrostation georganiseerd door de MIVB. De infrastructuur noch het personeel zijn hiervoor geschikt. Het Overlegcomité heeft steeds gepleit voor een professionele opvang in menswaardige omstandigheden.

Dit jaar hebben we ook verschillende politieke actoren van verschillende niveaus en met verschillende verantwoordelijkheden een oproep horen lanceren in de media. Dit heeft echter weinig aarde aan de dijk gebracht wat betreft structurele middelen en organisatie van de Brusselse thuislozensector. Opnieuw hebben urgentie en paniekvoetbal de bovenhand gekregen.

In eertse instantie hebben we steeds geprobeerd ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk diensten over zoveel mogelijk juiste informatie konden beschikken vooral over de sectorgrenzen heen. Concreet hebben we dus gepoogd om informatie van de asiel- en migratieorganisaties (vluchtelingenwerk Vlaanderen, CIRE, Foyer, Croix Rouge) tot bij de thuislozenorganisaties te brengen en andersom. Ook hebben we gepeild naar de situatie in de andere regio's. Van meet af aan werd weer eens bevestigd dat de situatie in Brussel zonder vergelijking was met wat zich in de andere gewesten afspeelde.

Voor een belangrijke groep Indiërs die, op weg naar Groot Brittannië, reeds maanden in Brussel gestrand was, nadat een deel van hun netwerk was opgedoekt en die tijdens de zomermaanden in het park bij de Hallepoort kampeerde, hebben we met behulp van een tolk een juist beeld kunnen krijgen van hun situatie en hen juiste informatie gegeven over hun eventuele toekomstmogelijkheden in België. Hierbij hebben we opnieuw zowel vluchtelingenorganisaties (in casu De Foyer), thuislozenorganisaties (o.m. Hoeksteen en de Straatverplegers) en openbare

diensten (straathoekwerkers van de gemeente St Gillis en de BIM) samengebracht. In het verlengde hiervan werden ook nog een paar vergaderingen belegd door de straatverplegers met als einddoel een document op te stellen dat een leidraad zou zijn voor gelijkaardige situaties in de toekomst.

Wanneer een andere grote groep van mensen zonder papieren die voor de zetel van de PS kampeerde om druk uit te oefenen voor een regularisatie, en riskeerde voor overlast te zorgen, o.m. in een nabij gelegen dagontvangcentrum, hebben we andere diensten en straathoekwerkers gevraagd om eveneens contact op te nemen met die groep.

We hebben eveneens geprobeerd om bepaalde eerstelijnsdiensten uit de thuislozensector direct in contact te brengen met Fedasil opdat elkeen beter de moeilijkheden van de ander zou begrijpen. De opvang van nieuwkomers binnen de thuislozenzorg is nl structureel onmogelijk, ook al zijn sommige van deze diensten zijn zeker bereid om nieuwe opvang te voorzien voor deze nieuwe categorieën, indien ze hiervoor extra-middelen krijgen.

Ook wat de situatie in het Noordstation betreft, hebben we gepoogd om via samenwerking met de preventiecel van de NMBS ervoor te zorgen dat ook de actoren uit de vluchtelingensector betrokken zouden worden en hulpverleners uit de thuislozensector over accurate informatie zouden beschikken om mensen zonder papieren en asielzoekers zo goed mogelijk te kunnen helpen.

Zoals hierboven reeds beschreven werd, hebben vooral de eerstelijnsdiensten en in het bijzonder de dagonthaalcentra enorm afgezien van het falend beleid inzake asiel en migratie. Deze diensten die meestal hoofdzakelijk met vrijwilligers werken en een laagdrempelig onthaal wensen, zien hun opvangcapaciteit plafonneren en hebben noch de infrastructuur, noch het personeel om deze explosieve toename van de vraag te beantwoorden. We pleiten dan ook voor een ondersteuning van deze werkvormen, op voorwaarde dat deze diensten ernstige samenwerkingsverbanden onderhouden of ontwikkelen met lokale privé- en publieke hulpverlening.

■ In verband met trein- en metrostations

De in 2008 opgestarte samenwerking met de preventiecel van de NMBS werd in 2009 verdergezet. Par ailleurs, plusieurs gouvernements européens et sociétés nationales de chemin de fer se sont inscrits dans un projet soutenu par la commission européenne à l'initiative de l'organisation française « ANSA », l'Agence Nouvelle des Solidarités Actives. Het project Hope in Stations genaamd moet in 2010 operationeel worden. Voor België werd het Centraal station van Brussel geselecteerd, avec comme partenaires nationaux la SNCB, le SPP Intégration

Sociale et son cabinet, ainsi que La Strada. Het basisidee is een evaluatie te doen van de situatie op het terrein voor en na het experiment. Het experiment zou erin bestaan een referentiepersoon te laten aanwerven door de NMBS die de aanspreekpersoon zou zijn rond thuisloosheid in en rond het Centraal station voor alle betrokken partijen: thuislozen; reizigers; concessiehouders; veiligheid- en politiediensten; hulpverleners; NMBS-personeel; ...

2009 was ook het jaar dat de cel Herscham plots opgedoekt werd. Deze verdwijning werd door de thuislozensector unaniem betreurd en stootte op veel onbegrip bij de hulpverleners, gezien de jarenlange goede samenwerking. We vinden het altijd spijtig wanneer zoveel opgebouwde expertise op abrupte wijze verloren gaat. De politie heeft met nieuwe mensen relatief vlug een nieuwe cel opgericht: Hestia. De opdrachten zijn ongeveer dezelfde gebleven maar van meet af aan werd duidelijk meegedeeld dat er in de praktijk anders zou worden opgetreden. Er is ook direct bereidheid getoond om met hulpverleningsorganisaties contact te hebben. Deze nieuwe dienst wordt door vele organisaties met argwaan bekeken en in de toekomst zal uit de praktijk moeten blijken of een even goede samenwerking mogelijk is. Ook in dit dossier hebben we vooral gepoogd om aan objectieve informatie te geraken en die dan ook te verspreiden.

▪ Inzake uitwisseling van kennis en praktijkervaring

De Koning Boudewijn Stichting organiseerde in 2009 ronde tafels voor hulpverleners rond het boek van Pascale Jamouille « Fragments d'intime ». Hierbij werd ons gevraagd aan het panel deel te nemen dat ging over straatbewoners en extreme uitsluiting. Dit gaf onder meer aanleiding tot de publicatie van een interview in het blad *En Marche*.

Bij een vergadering van de Association des Maisons d'Accueil hebben we ook een voorstelling gedaan.

In samenwerking met de FCSS en AMA organiseerden we een uitwisselingsmoment tussen de twee sectoren rond het thema thuisloosheid. Het is opvallend hoe 2 sectoren die deels met een gelijkaardig publiek werken, elkaar zo weinig kennen. We denken dat de samenwerking tussen deze 2 sectoren en tussen individuele projecten nog versterkt moet worden.

In 2009 organiseerden we, op initiatief van Pascal Smet een studiereis naar Londen om het zgn. Londen's model inzake bestrijding van thuisloosheid te bestuderen. Kabinetsmedewerkers van de ministers belast met de hulp aan personen, 2 journalisten en de directrice van de Samusocial reisden mee. Zowel eerstelijns hulpverlening, beleidsmedewerkers als een equivalent van het Steunpunt

(maar dan wel op Britse nationale schaal) werden bezocht. De verzamelde informatie werd achteraf naar het werkveld terug gespeeld via een specifieke vergadering alsook op het Regio-Overleg.

Op de Coördination sociale van Elsene werden we eveneens gevraagd om er de Brusselse thuislozensector alsook het werk van het Steunpunt voor te stellen.

Naast de talrijke, bestaande vergaderingen waar de problematiek van de thuislozen occasioneel besproken wordt, bestaan er voor de actoren op het terrein in Brussel, drie plaatsen van overleg waar de problematiek van de thuislozen specifiek te berde komt: Regio-overleg thuislozenzorg; MABO (Maisons d'accueil bruxelloises - Brusselse onthaalhuizen) en het Overlegcomité over het beleid van de thuislozen.

▪ **Begeleiden van nieuwe initiatieven**

Mensen die graag een nieuw project zouden opstarten komen soms bij ons ten rade om een algemener beeld van de problematiek te krijgen; om te horen welke andere organisaties eventueel reeds gelijkaardig werk verrichten; om te bekijken welke samenwerkingsverbanden mogelijk zouden zijn en uiteraard ook om te horen waar ze mogelijks financiële hulp kunnen vinden. Zo hadden we contact met 3 initiatiefnemers voor projecten betreffende een opvang voor vrouwen zonder papieren, al dan niet met kinderen; dagonthaal voor thuisloze vrouwen en solidaire woonvormen voor mensen die een ontwenningsskuur en een begeleide woonvorm achter de rug hebben.

▪ **Externe communicatie**

○ **De website**

Om een meer rechtstreeks en beter antwoord te kunnen geven, zowel aan de behoeften van de sector als aan deze van derden (journaliste, onderzoekers, groot publiek) werd de website van La Strada herwerkt. De nieuwe versie is duidelijker, gerangschikt volgens verschillende thema's waarrond we wensen te werken, met een eenvoudige structuur en grafisme. Belang werd gehecht aan voldoende interactiviteit met de bezoeker (bestellingen van het nieuwe plan, feedback voor het overleg, inschrijvingen voor activiteiten, tweetaligheid, rss, nieuws, pertinente links). Het gehele team werkt - volgens hun functie - samen voor de inbreng van artikels. De site fungeert tevens als informatie doorgeefluik (bvb. updates i.v.m. het winterplan)

○ **FAQ - document**

Regelmatig krijgen we vragen binnen van Jan modaal die hetzij geïnterpelleerd wordt door een individuele situatie of door een bericht in de media of die graag

zou helpen zonder precies te weten waar te starten. Ook van journalisten krijgen we dikwijls dezelfde vragen te horen. Het leek ons dan ook interessant om een basisdocumentje op te stellen waar, op een eenvoudige manier, op de meest frequent gestelde vragen, een antwoord te geven. Een testversie bestaat op papier maar is ook terug te vinden onder elektronische vorm op onze website onder de rubriek FAQ.

o **Communicatie in verband met de griep A/H1N1**

Nieuw deze winter was het opduiken van de « Mexicaanse griep ». De eerste alarmkretten in de media hadden tot gevolg dat een aantal opvanginitiatieven toch met vragen afkwamen over wat ze precies moesten/konden doen. Na een eerste contact met de medische coördinator van Dokters van de Wereld, werd relatief vroeg een eerste samenvattende nota door hem opgesteld met nuttige tips voor de diensten. Deze werd eveneens op onze site geplaatst en verspreid binnen de sector. Wanneer de federale commissaris belast met deze materie een vergadering organiseerde met de thuislozensector, gaf hij twee boodschappen: thuislozen worden niet vermeld bij de oorspronkelijke risicogroepen maar ook zij zouden in aanmerking moeten komen voor prioritaire vaccinatie; vaccins zouden hiervoor ter beschikking worden gesteld maar de sector zou zelf vaccinatiemomenten moeten organiseren. Heel snel kwamen echter sceptische stemmen vanuit zowel gezondheidshoek als vanuit de hulpverlening. Voor velen was er geen reden om andere maatregelen te treffen dan diegene die gelden voor het jaarlijkse griepvirus. Net als voor de BWR, leek het ons belangrijk ervoor te zorgen dat de doelgroep minstens op de hoogte zou zijn van de mogelijkheden die bestaan en dat de informatie hierover, via de hulpverlening, ook tot bij hen zou geraken. Het zijn uiteindelijk vnl de straatverplegers die, hoofdzakelijk in samenwerking met wijkgezondheidscentra, specifieke vaccinatiemomenten georganiseerd hebben.

Onze pijltes voor 2010

Ook al is deze opdracht deels gelinkt aan onvoorzienbare actualiteit, kunnen we toch een aantal pijltes aangeven.

Wat het Hope in Stations - project betreft dat in 2010 concreet moet worden gemaakt, zullen we onze inzet officieel maken door een conventie te tekenen met ANSA. In het kader van dit project, pleiten we ervoor dat de 3 Brusselse stations als een geheel zouden worden beschouwd en dat alle diensten en verenigingen die werken in en rondom de stations betrokken zouden worden, alsook een ervaringsdeskundige. Het lijkt ons essentieel dat de thuislozenzorg (onthaal, begeleiding,...) niet georganiseerd zou worden door de NMBS maar door professionele hulpverleners. We hopen dat mede hierdoor een structurele samenwerking en dialoog met de sector mogelijk zal worden en dat de

plaats van thuislozen in stations, mits ze zich net als andere burgers aan bepaalde regels houden, eindelijk niet meer in vraag zal worden gesteld.

Wat de verschillende overlegplatformen betreft waar het item thuisloosheid wordt besproken - Regio-overleg, MABO en het Brussels Overleg thuislozenzorg - zouden we deze vergaderingen graag zien evolueren zodat de personen tot wie ze zich richten en de inhoud die ze behandelen beter op elkaar zouden worden afgestemd. Dit werk zal voorbereid worden in samenwerking met de federaties.

Inzake communicatie, staan we op het punt een nieuwe uitgave van de folder "Thuisloos? Waarheen?" uit te brengen. Deze folder was oorspronkelijk een bescheiden drieluik met een aantal nuttige adressen die voornamelijk verzameld werden door beroep te doen op thuislozen zelf. Met de jaren is de hoeveelheid informatie toegenomen maar dit gebeurde helaas ten koste van de leesbaarheid. Bovendien werd de folder steeds meer een instrument voor hulpverleners, terwijl het zich oorspronkelijk in eerste instantie tot thuislozen zelf richtte. Na meer dan 10 jaar hebben we deze folder op vraag van vele veldwerkers en thuislozen herwerkt zodat hij opnieuw leesbaarder wordt voor de doelgroep en tegelijkertijd complementair wordt met de andere ondertussen bestaande (digitale) instrumenten (zoals www.sociaalbrussel.be). Om de gebruiksvriendelijkheid te verbeteren, in eerste instantie voor de thuislozen zelf, en voor de hulpverleners die geen internetverbinding hebben, hebben we het aantal rubrieken verminderd; pictogrammen gebruikt die voor iedereen verstaanbaar zijn; de diensten zichtbaar gemaakt op een plannetje van de stad; het document gereduceerd tot een handig zakformaat. De samenwerking met het CMDC en de vzw Dune waren hierbij bijzonder belangrijk. Begin 2010 zal het plan uitgebracht worden. Het Steunpunt zal nu zelf voor de verspreiding en de opvolging ervan zorgen om een beter overzicht te krijgen van de vraag naar dergelijke instrumenten. Bovendien zal de bestelling veel eenvoudiger kunnen gebeuren, via onze website.

Waar gaat het over?

Brussel telt acht erkende diensten justitieel welzijnswerk die afhangen van vier verschillende overheden en werken in het kader van 3 samenwerkingsprotocollen met de federale overheid. Dit institutioneel kluwen, eigen aan het Brussels hoofdstedelijk Gewest vraagt ernstig coördinatiewerk. Daarom richtte het Verenigd College in 2005 een Overlegcomité justitieel welzijnswerk op, waar vertegenwoordigers van de vier bevoegde overheden, hun respectievelijke administraties en de erkende diensten samenkwamen. Het heeft als opdracht om : een permanent overleg te organiseren tussen alle betrokken partijen; samenwerking op het werkveld te ondersteunen en te vergemakkelijken; en tot slot advies uitbrengen bij de bevoegde autoriteiten over het gevoerde en te voeren beleid. De gevangenisadministratie wordt eveneens uitgenodigd om het werk van het Comité op te volgen.

Eind 2005 gaf het Verenigd College, op voorstel van het overlegcomité en van de GGC ministers van Bijstand aan personen, opdracht aan de ULB en de VUB om een studie uit te voeren: enerzijds een stand van zaken van het justitieel welzijnswerk in Brussel (gedetineerden en ex-gedetineerden) en anderzijds de missie, visie en krachtlijnen van een toekomstig Brussels strategisch plan. Dit onderzoek bracht een reeks tekortkomingen aan het licht in de organisatie van de bijstand aan gedetineerden in de Brusselse strafinstellingen. De onderzoekers deden een aantal aanbevelingen om de werking van het welzijnswerk aan (ex-)gedetineerden te verbeteren :

- beschikbaar stellen van schriftelijke informatie over de externe diensten;
- uitwerking van een gemeenschappelijke visie, missie en doel, gedeeld door alle interne en externe diensten van de gevangnissen;
- uitwerking van een uniek samenwerkingsakkoord voor Brussel, ter vervanging van de huidige akkoorden, die te talrijk, achterhaald en slecht gekend zijn;
- oprichting in elke gevangenis van een permanent overlegorgaan waarin interne en externe actoren zitting hebben;
- versterking van de samenwerking met de strafinrichtingen;
- bevordering van de samenwerking tussen de diensten door het overlegcomité dat door de GGC werd opgericht;
- hergroepering op middellange termijn van de vijf door de GGC erkende diensten in één enkele dienst;
- voorbereiding van de diensten op het in werking treden van de basiswet.

In antwoord op de aanbevelingen van deze studie stemde het Verenigd College van de GGC op 3 juli 2008 in met het 'Strategisch plan voor het justitieel welzijnswerk in het

Brussels Hoofdstedelijk Gewest'. Om het gebrek aan coördinatie te verhelpen dat bleek uit het onderzoek dat de GGC bestelde en een geïntegreerd hulp- en dienstenaanbod te bieden, creëert of versterkt het Strategisch plan van het Verenigd College drie structuren die elk op verschillend niveau een coördinerende taak uitvoeren: een permanent interkabinet voor de coördinatie tussen het federale niveau en de bevoegde gefedereerde entiteiten in Brussel, het bestaande Overlegcomité voor de coördinatie tussen deze entiteiten en tot slot, een coördinator die onder andere de samenwerking tussen de verschillende diensten moet bevorderen. Het is in deze context dat de functie van Florence Dufaux werd gecreëerd.

Wat hebben wij verwezenlijkt?

Florence is in juli bij La Strada gestart als coördinator van het bicommunautaire justitieel welzijnswerk. De optie om die functie binnen La Strada op te nemen gebeurde niet alleen uit besparingsoverwegingen, maar ook om een brug te slaan tussen het justitieel welzijnswerk en de thuislozenproblematiek. De algemene beleidsnota van 24 mei 2007 betreffende thuislozenzorg van de leden van het Verenigd College die bevoegd zijn voor bijstand aan personen onderkent dat het verlaten van de gevangenis kan leiden tot dakloosheid. De werking van de GGC inzake de preventie van de thuisloosheid zal daarom deel uitmaken van de hulpverlening aan gedetineerden en ex-gedetineerden.

Florence moet ervoor zorgen dat alle Brusselse diensten voor justitieel welzijnswerk samenwerken en de coördinatie tussen de gefedereerde entiteiten opvolgen. Verder moet zij de samenwerking tussen de federale overheid en de andere entiteiten ontwikkelen om een uniek samenwerkingsprotocol uit te werken en de basiswet in Brussel toe te passen en een transversaal beleid in Brussel bewerkstelligen. Bovendien staat ze in voor het organiseren en opvolgen van de werkzaamheden van het interkabinet en het Overlegcomité. Een van haar eerste taken was het reactiveren van de werkgroepen die werden opgericht binnen het Overlegcomité en indien nodig het oprichten van nieuwe groepen. De werkgroepen bogen zich in 2009 over de volgende thema's: gezondheid, onderwijs en vorming, en de redactie van een brochure voor gedetineerden waarin de verschillende diensten voor justitieel welzijnswerk worden voorgesteld in de vorm van een eeuwigdurende kalender.

Onze pijltes voor 2010

Het strategisch plan van de GGC voorziet in de ontwikkeling van het transversale beleid op het vlak van socioculturele activiteiten, sport, educatie, scholing en opleiding, werkgelegenheid, huisvesting, maatschappelijke hulpverlening (ouder-kind relatie inbegrepen) en gezondheid (meer bepaald psychiatrie en drugzorg) opdat gedetineerden toegang krijgen tot alle diensten die de bevoegde overheden in Brussel organiseren.

Daartoe zal eenmaal per jaar een interministeriële conferentie samenkomen om zich over een of meerdere van deze thema's te buigen. De keuze wordt bepaald door het permanent interkabinet op basis van een voorstel van het Overlegcomité.

De eerste interministeriële conferentie vindt plaats in december 2010. Ze handelt enerzijds over het beleid inzake educatie, scholing en opleiding, en anderzijds over fysieke en geestelijke gezondheid en drugsverslaving. De ministers die bevoegd zijn voor justitieel welzijnswerk van elke gefedereerde entiteit zullen uitgenodigd worden, evenals de bevoegde ministers voor al deze verschillende thema's. De coördinatrice van de bicommunautaire diensten staat ook in voor de voorbereiding van dit evenement.

Naast deze taken wil Florence Dufaux de werkomstandigheden van de diensten verbeteren. In dit verband heeft de directie van de gevangenis van Sint-Gillis onlangs beslist aangepaste lokalen ter beschikking te stellen van de medewerkers van de externe diensten voor justitieel welzijnswerk. Daarnaast wil ze de problematiek aanpakken van de meest kwetsbare doelgroepen die moeilijk toegang hebben tot het welzijnswerk dat in de gevangenis wordt georganiseerd: mensen die niet kunnen lezen of schrijven, die geen Nederlands of Frans spreken, mensen zonder papieren en minderjarigen. Ook zal ze erop toezien een bijdrage te leveren inzake reflectie over het federale gevangenisbeleid en zal ze zich inzetten voor een grotere coherentie.

Slotwoord

We moeten toegeven dat onze jonge vereniging in 2009 nog niet op kruissnelheid is geraakt en dat we sommige zaken nog moeten waar maken. Er zijn talrijke, delicate uitdagingen en de te behandelen problematieken vragen een grote mate aan expertise, waarbij de HR spijtig genoeg niet hebben kunnen volgen. Met enkel twee personen gedurende een groot deel van het jaar, beëindigen we het jaar met vier personen en weten we dat we vanaf begin volgend jaar eindelijk een volledig team zullen hebben.

Het is inderdaad van essentieel belang om op lange termijn te kunnen werken en resultaten te kunnen behalen, om op een stabiel team te kunnen rekenen dat gemotiveerd, complementair en gekend is bij alle partners. Voor La Strada is dit nu eindelijk het geval.